

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző:

Cím:

Forrás:

Művészet
A Kéve mesterei

Irta: LYKA KÁROLY

Rajzok 1922.

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Tá

Ha

Idő:

Személy:

Helyszám:

408
Nemzeti Szalon

" 1922 "

A *Kéve* mesterei ritkán lépnek a nyilvánosság elé s éppen nem gondoskodnak arról, hogy nevüket szapo:án forgassák. Ezért a közönség, amely most a Nemzeti Szalon termeibe lép, szinte ujdonság gyanánt fogad egy-egy nevet, hisz másutt, mint a *Kéve* exkluzív kiállításain, nem találkozik velük. Ilyen az egyesület alapítója és elnöke, Szablya Frischauf Ferencé, aki egy erőteljes, széles, erélyes festésű önarcképpel prezideál itt is és mintegy megüti a hangot, amelyen a művészi beszéd itt általában folyik. Ez a hang őszinte, nyílt, egyenes, nem keresi kedvét senkinek, látnivaló, hogy nagyobb súlyt vet a belső értékre, mint a külső sikerre. Minden egyéb dologban nagy a sokféleség, jeléül annak, hogy ezek az urak és hölgyek nem dolgoznak egy kaptafán. Erről rögtön meggyőződhetik bárki, ha két nagyobb gyűjteményt: Benkhard festményeit és Simay rajzait egybeveti. Mind a két művésznek megvan a maga személyes stílusa és ez a két stílus minden ízében messze esik egymástól.

Benkhard Ágost, a miskolci művésztelep első mestere, e város gyönyörű vidékét aknázza ki. Új dolgokat hozott onnan, nem szokványos táj-lefestéseket, hanem valamit, amit mások még nem vettek ecsethegyre. Zamatos, telt színben virult fel ezeken a vásznain a széles, szabad mező, amely Tapolca vizei felé nyúlik s felette a makulátlan tiszta ég (amelytől a pesti szem annyira elszokott), oly tiszta, hogy a színek majdnem a zománc erejével telnek el. Ezt a kolorisztikus szempontból új és friss zamatot, amely könnyen csábíthatna egy felszínesebb festőt külső dekoratív hatásokra, oly bensőn érezte meg s oly kemény komolysággal interpretálja, hogy megérezzük egész közvetlenségében. Másutt egypár kis ház, magas fák árnyékában, messzi nyíló terekkel vagy az őszi est finom tonalitásai érzetik velünk ugyanazt a közvetlenséget, oly motivumok, ame-

lyek előtt könnyen ellágyulásba ernyed akárhány festő. Benkhardot ettől a veszedelemtől megóvta az ő eminens festő-ösztone és egész lényének mély komolysága.

A szomszéd teremben Simay Imre egy sor rajzot állított ki. Aktokat, amelyek láttára azt érezzük, hogy a művész életnagyságon felüli méretben gondolhatta el s mi itt kicsiny méretre redukálva látjuk. Csupa átírással van itt dolgunk: a művész a maga akarata szerint becsüli fel a valóságban látott formákat, értékesít belőlük oly dolgokat, amelyek céljainak megfelelnek, másokat elejt vagy teljesen átalakít. Ezek a rajz-tanulmányok mintegy többszörös gyökvonások az emlékezetben megmaradt természet-képből, amelyeket tetéz és integrál a rajzoló, még pedig egészen szobrászi értelemben, azaz egyesegyedül a formát hangsúlyozva.

Itt tehát két művész két merőn különböző módon helyezkedik el a világadta élményekkel szemben s egymástól messzi eső állomásokra jut. Hogy mily különböző karakterek vannak itt együtt, azt ez a terem feltűnően mutatja: Simay felfokozott aktjai mellett Lohwag Ernesztin hajszálfinom miniatúrái, festői mikrogrammok, amelyekkel szemben Muhits Sándor komor erejű moszkvai szovjetképei lógnak; néhány vonással papirosra vont világtragédia, hatalmas feszítőerővel tele, amilyent nem találunk egyhamar másutt.

A főterem közepén áll a kormányzó mellszobra, Kövesházi Kalmár Elza műve, akinek bronz-, kő-, ezüstművei teszik ki a kiállítás plasztikai osztályát, abban a stílusban, amellyel ez a művésznő oly sikeresen szerepelt eddig is. Azonban nem részletezhetjük a kiállítás ismertetését ezen a helyen. Egy nagykétszáz számból álló gyűjteményre hívjuk még fel a figyelmet: Konstantin Frida hagyatékára. A művésznő négy évvel ezelőtt halt meg s e művek mintegy tíz év munkájának eredményei. Értékes tehetséget veszítettünk benne. Bár Bécsben született, mégis a mi földünkben gyökerezett a művészete, amely egy őszinte lélek meleg érzésével adja vissza Felvidékünk kúriáinak, kastélyainak meghitt interieurjeit, ódon udvarait, erdőinek mélyét, kis patakjait. Ezenkívül az állatok érdekelték elsősorban s bravuros rajzainak egész tömegén bámulatos megérzéssel ragadja meg kutyák, lovak, tehének mozgását, karakterét, sőt érzelmi világát is. A rézkarcok egész során értékesítette e tanulmányait. Látnivaló, hogy sokféle technikát is művelt, nem a technika kedvéért, hanem hogy mindenhez a legmegfelelőbb kifejezési eszközt használhassa. Mert benne is megvolt a *Kéve* tagjainak az a szép vonása, hogy mintegy becsületüket kötik minden munkájukhoz és távol minden külsőségektől csak a szívük szerint dolgoznak s minden technika egy magasabbrendű célnak van alárendelve. E gazdag tehetségű művésznő is egész életét ennek az ideálnak majdnem vallásos erejű szolgálatába állította.